

სკოპინგის დასკვნა N52

დაგეგმილი საქმიანობის დასახელება: შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზაზე გვირაბის მშენებლობა;

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი;

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: მესტიის მუნიციპალიტეტი;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 08.07.2022;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გამა კონსალტინგი“;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ წარმოდგენილ იქნა - მესტიის მუნიციპალიტეტში, შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ზუგდიდი-ჯვარი-მესტია-ლასდილის საავტომობილო გზის 116-ე კმ-ზე არსებულ მეწყრულ უბანზე (შავი ღელე) საავტომობილო გვირაბის მოწყობა-ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის შესაბამისად, გვირაბის მშენებლობა დაგეგმილია შიდა სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზის 116-ე კმ-ზე არსებულ მეწყრულ უბანზე, რომლის მიზანს საავტომობილო გზაზე უსაფრთხო გადაადგილება წარმოადგენს. საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს მესტიის მუნიციპალიტეტის სოფ. ეცერის ადმინისტრაციული ერთეულის ტერიტორიაზე. არსებული მეწყრული უბნის (შავი ღელე) მონაკვეთის საერთო სიგრძეა - 1.854 კმ. დაგეგმილი საქმიანობა ითვალისწინებს დაახლოებით 490 მეტრი სიგრძის ვაკისის მოწყობასა და 1310 მ-იანი საავტომობილო გვირაბის გაყვანას.

სკოპინგის ანგარიში მოიცავს დაგეგმილი საქმიანობის ალტერნატიული ვარიანტების ანალიზის შესახებ ინფორმაციას, მათ შორის განხილულია ადგილმდებარეობის/საპროექტო გადაწყვეტების, გვირაბის გაყვანის ტექნოლოგიისა და უმოქმედობის ალტერნატიული ვარიანტები. დაგეგმილი საქმიანობის ადგილმდებარეობის/საპროექტო გადაწყვეტების სამი ალტერნატიული ვარიანტიდან (I-მეწყრული უბნის რეაბილიტაცია; II-გვირაბის გაყვანა; III-ახალი გზის და ხიდების მშენებლობა), ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების, ასევე ტექნიკურ-ეკონომიკური ფაქტორების გათვალისწინებით უპირატესობა მიენიჭა II ალტერნატივას. გვირაბის გაყვანის ტექნოლოგიის ალტერნატივებიდან (I - ბურღვა-აფეთქებით; II - გვირაბგამყვანი მანქანით), საპროექტო ტერიტორიის გეოლოგიური პირობების გათვალისწინებით უპირატესობა მიენიჭა II ვარიანტს. უმოქმედობის ალტერნატივა უარყოფილი იქნა როგორც უსაფრთხოების, ისე გარემოსდაცვითი და სოციალურ-ეკონომიკური თვალსაზრისით.

შერჩეული ტექნოლოგიის შესაბამისად, გვირაბის მთლიანი მონაკვეთის გაყვანა მოხდება გვირაბგამყვანი მანქანით. გვირაბის პარამეტრები იქნება: სიგრძე - 1310 მ; შიდა დიამეტრი - 11 მ; გვირაბის გამონამუშევრის მაქსიმალური დიამეტრი - 13.5 მ. წარმოდგენილი

ელექტრონული ფაილების მიხედვით საპროექტო მონაკვეთის საწყისი და საბოლოო წერტილების GPS კოორდინატებია: X-298939.51, Y-4767156.29; X-300164.50, Y-4766237.74.

დაგეგმილი საქმიანობის სამშენებლო სამუშაოები გულისხმობს: საგზაო ნიშნების დაყენებას; მიწის მოსამზადებელ სამუშაოებს; სამშენებლო მოედნის მოწყობას; ფერდის ჩამოჭრას; გვირაბის გაყვანის სამუშაოებს; საგზაო საფარის მოწყობას; სარეკულტივაციო სამუშაოებს. სამშენებლო მოედნის მოწყობა დაგეგმილია საპროექტო გზის დასაწყისში. სამშენებლო მოედანზე დამატებითი სამშენებლო ინფრასტრუქტურის მოწყობა (მაგ: ბეტონის კვანძი, სამსხვრევ- დამხარისხებელი) არ იგეგმება. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, გვირაბის გაყვანის პროცესში წარმოქმნილი ფუჭი ქანების მიახლოებითი რაოდენობა იქნება - 234 092 მ³, რომლის განთავსების (სანაყარო(ები)ს) საკითხი დაზუსტდება გზშ-ის ეტაპზე. გვირაბის პორტალებთან დამაკავშირებელი გზის მონაკვეთების (490 მ სიგრძის) მშენებლობის დროს მოიხსნება ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა, რომლის რაოდენობა დაზუსტდება გზშ-ის ეტაპზე, ხოლო ნაყოფიერი ფენის მოხსნა და შემდგომი მართვის საკითხები დარეგულირდება მოქმედი დადგენილების შესაბამისად. მშენებლობის ეტაპი გაგრძელდება დაახლოებით 8-10 თვე.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია პროექტის განხორციელებით გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია, ასევე ზოგადი ინფორმაცია იმ ღონისძიებების შესახებ, რომელიც გათვალისწინებულია უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისთვის, შემცირებისთვის ან/და შერბილებისათვის. დაგეგმილი საქმიანობის სპეციფიკის გათვალისწინებით, მოსალოდნელი ზემოქმედება ძირითადად დაკავშირებული იქნება გეოლოგიურ და ჰიდროგეოლოგიურ გარემოსთან.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შერჩეული ალტერნატივის (გვირაბის გაყვანა გვირაბგამყვანი მანქანის საშუალებით) გათვალისწინებით დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში გეოლოგიურ გარემოზე მაღალი უარყოფითი ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით მეწყერი ამჟამად სტაბილურ მდგომარეობაშია, რაც გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, მშენებლობის ეტაპზე არსებობს მიწისქვეშა წყლებზე ზემოქმედების რისკი, რომელიც გამოიხატება წყაროების დებეტის ცვლილებით. სკოპინგის ანგარიშში არ არის წარმოდგენილი გრუნტის წყლების და გავრცელების დონეების შესახებ ინფორმაცია, რაც გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას - ვინაიდან, მეწყრის აქტიურობა შესაძლოა პირდაპირ იყოს დაკავშირებული გრუნტის წყლებზე ზემოქმედებასთან.

Shp ფაილებით წარმოდგენილი მთლიანი 17816 კვ.მ ფართობიდან 12308 კვ.მ წარმოადგენს სახელმწიფო ტყეს. სახელმწიფო ტყის ტერიტორიაზე ღონისძიებების გატარება დაგეგმილია კანონმდებლობის შესაბამისად.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სააგენტომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის და საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის გავრცელება, მათ შორის ინფორმაცია განთავსდა სააგენტოს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ასევე სსიპ „გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის“ ვებგვერდზე და გადაიგზავნა ცენტრის გამომწერებთან ელ. ფოსტის მეშვეობით. ინფორმაცია განთავსდა ასევე საქმიანობის განხორციელების სიახლოვეს ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებზე. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა გაიმართა 2022 წლის 3 აგვისტოს, მესტიის მუნიციპალიტეტის სოფ. ეცერის საჯარო სკოლაში. საჯარო განხილვას

ესწრებოდნენ სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს, საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის და მესტიის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლები. საჯარო განხილვაზე დაგეგმილ საქმიანობასთან დაკავშირებით შენიშვნები/მოსაზრებები არ დაფიქსირებულა.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები სააგენტოში წარმოდგენილი არ ყოფილა.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად სააგენტოს მიერ იდენტიფიცირებული იქნა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროები, სახეები და ობიექტები. ამასთან, განსაზღვრული და დაგეგმილი იქნა საქმიანობის გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი:

1. **გზმ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზმ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
- 2.1. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად **გზმ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს** იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ;
3. **გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
4. **გზმ-ის ანგარიშში, ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
 - დაგეგმილი საქმიანობის აღწერა-დახასიათება;
 - საპროექტო ტერიტორიის დეტალური აღწერა/გარემო პირობების დახასიათება, GPS კოორდინატების მითითებით, Shp ფაილებთან ერთად (Shp ფაილები შესაბამისობაში უნდა იყოს დაგეგმილი საქმიანობის საპროექტო მახასიათებლებთან);
 - საპროექტო გვირაბის გენერალური გეგმა/სიტუაციური სქემა, მაღალი გარჩევადობით და შესაბამისი ექსპლიკაციით;
 - დაზუსტებული მანძილი საპროექტო ობიექტიდან უახლოეს მოსახლემდე (დასახლებამდე), და სხვა უახლოეს ობიექტამდე, მათ შორის მდინარემდე (კონკრეტული მანძილების მითითებით);
 - ინფორმაცია დაგეგმილი საქმიანობის ყველა გონივრული ალტერნატივის შესახებ. მათ შორის განხილული იქნეს ტექნოლოგიური ალტერნატივები, ადგილმდებარეობის ალტერნატივები, გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით

შერჩეული ალტერნატივების დასაბუთებით. გზშ-ის ანგარიშის შესაბამის ქვეთავში, დეტალურად უნდა იქნეს დასაბუთებული ობიექტის განთავსების/საპროექტო გადაწყვეტის ალტერნატივებიდან შერჩეული ადგილმდებარეობის/განთავსების/საპროექტო გადაწყვეტის გარემოსდაცვითი, სოციალურ-ეკონომიკური და ტექნიკური უპირატესობები;

- საპროექტო გვირაბის ძირითადი ტექნიკური პარამეტრების შესახებ ინფორმაცია (მათ შორის, დაზუსტებული სიგრძე და დიამეტრი), მათ შორის ერთიანი ცხრილის სახით;
- დეტალური ინფორმაცია გვირაბის გაყვანის შერჩეული მეთოდის შესახებ. ამასთან, დეტალურად უნდა იქნეს განხილული გვირაბების გაყვანის სამუშაოებისა და შემდგომი ექსპლუატაციის საკითხები;
- დაზუსტებული ინფორმაცია გვირაბის კონსტრუქციის შესახებ;
- დაზუსტებული ინფორმაცია გვირაბის ჰიდროიზოლაციის მოწყობის შესახებ;
- გვირაბის პორტალებისა და მათი მოწყობის გეგმის შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია;
- დაზუსტებული ინფორმაცია გვირაბის სავენტილაციო სისტემის შესახებ;
- დაზუსტებული ინფორმაცია საგვირაბო კამერებისა და მათი ფუნქციური დატვირთვის შესახებ;
- გვირაბის მართვის ნაგებობის მოწყობის საჭიროების შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია;
- დაზუსტებული ინფორმაცია გვირაბის მოწყობა-ექსპლუატაციის დროს წარმოქმნილი ნაჟური წყლების მართვის შესახებ, მათ შორის ნაჟური წყლების ორგანიზებულად შეკრებისა და მისი ტერიტორიიდან გაყვანის შესახებ, ნაჟური წყლების გაწმენდის საჭიროებისა და საბოლოო ჩაშვების წერტილის მითითებით;
- დაზუსტებული ინფორმაცია გვირაბის შესასვლელ და გამოსასვლელ პორტალთან დაბინძურებული (მათ შორის ნავთობპროდუქტებით) წყლების შემკრები და გამწმენდი სისტემის მოწყობის საჭიროების შესახებ;
- გვირაბში წყალსარინი არხების/ღარების ან/და დრენაჟის მილების მოწყობის შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია;
- დაზუსტებული ინფორმაცია გვირაბის პორტალებთან დამაკავშირებელი გზის მონაკვეთების (490 მ სიგრძის) მშენებლობის შესახებ, საპროექტო პარამეტრების, მშენებლობის გეგმისა და მოსალოდნელი ზემოქმედების მითითებით;
- გეომეტრიული პარამეტრების, გზის საფარისა და განივი კვეთების შესახებ ინფორმაცია;
- დაზუსტებული ინფორმაცია დროებითი გზების მოწყობის საჭიროების შესახებ;
- დაზუსტებული ინფორმაცია ფერდობის ჩამოჭრის ღონისძიებების შესახებ, შესაძლო გეოდინამიკური რისკების გააქტიურებისა და მათი მართვის ღონისძიების მითითებით;
- პროექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ავარიული სიტუაციების შესახებ ინფორმაცია, მართვის ღონისძიებების მითითებით;
- ევაკუაციის დროს საჭირო გასასვლელების, მათ შორის შტოლნის მოწყობის შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია;
- ინფორმაცია დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში წარმოქმნილი ნარჩენების და მათი შემდგომი მართვის შესახებ, „ნარჩენების მართვის კოდექსისა“ და მისგან

გამომდინარე კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად;

- გვირაბის სიახლოვეს სახანძრო-სატუმბო სადგურისა და წყლის რეზერვუარის მოწყობის საჭიროების შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია (წყალმომარაგების შესახებ დაზუსტებული ინფორმაციის მითითებით);
- დაზუსტებული ინფორმაცია მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი სანიაღვრე, მათ შორის გვირაბის გარეცხვის ან/და ხანძარქრობის შედეგად წარმოქმნილი წყლების მართვის შესახებ;
- მშენებლობის ეტაპზე სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია. ამასთან ინფორმაცია წარმოქმნილი სამეურნეო-ფეკალური წყლების მართვის შესახებ;
- პროექტის ფარგლებში დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა, დასაქმებულთა შორის ადგილობრივი მოსახლეობის წილის მითითებით, ასევე ინფორმაცია პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ;
- ინფორმაცია გზშ-ის ფარგლებში ჩატარებული საბაზისო/სადიებო კვლევებისა და გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის გამოყენებული მეთოდების შესახებ.

4.1. გზშ-ის ანგარიშის გეოლოგიური ნაწილი, რომელიც უნდა მოიცავდეს:

- **გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერას, მათ შორის:**
 - რელიეფი (გეომორფოლოგია);
 - გეოლოგიური აგებულება და ტექტონიკა;
 - სეისმური პირობები;
 - ჰიდროგეოლოგიური პირობები;
 - საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები;
- **გეოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელ ზემოქმედების შეფასებას, მათ შორის:**
 - საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, პრევენციული/შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
 - მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელ გეოდინამიკურ პროცესებზე დაკვირვების/მონიტორინგის საკითხი;
 - მიწისქვეშა/გრუნტის წყლების გავრცელების დონეების შესახებ ინფორმაცია და მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, შემარბილებელი ან/და პრევენციული ღონისძიებების მითითებით;
 - გეოლოგიური კვლევის შედეგების გათვალისწინებით შემუშავებული დასკვნები და რეკომენდაციები.

4.2. გზშ-ის ანგარიშის ბიომრავალფეროვნების შეფასების ნაწილი, რომელიც უნდა მოიცავდეს:

- კვლევის შედეგების ამსახველ ინფორმაციას უშუალოდ პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ მცენარეებზე, ცხოველებზე (განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და საქართველოს "წითელ ნუსხით" დაცულ სახეობებზე) და ჰაბიტატებზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების

შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე. ამასთან, წარმოდგენილ იქნას ზემოაღნიშნული კვლევის შედეგები ფოტომასალასთან ერთად;

- ზემოაღნიშნულ კვლევებზე დაყრდნობით განისაზღვროს მოსალოდნელი ზემოქმედების სახეები და მასშტაბი, რის შემდეგაც განახლდეს ბიომრავალფეროვნების შემარბილებელი ღონისძიებები და მონიტორინგის გეგმა, სადაც აისახება ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე და შემარბილებელი ღონისძიებების ეფექტურობაზე დაკვირვების საკითხი;
- მნიშვნელოვანია გზშ-ის ანგარიშში აისახოს გვირაბგამყვანი მანქანის გამოყენებით გვირაბის გაყვანისას ბიომრავალფეროვნების კომპონენტებზე ზემოქმედების უარყოფითი მხარეები და არსებული ზემოქმედების ეფექტური შემარბილებელი ღონისძიებები.

4.3. პროექტის ფარგლებში შესასრულებელი სამუშაოების, მათ შორის სამშენებლო ბანაკისა და სანაყაროს, შესახებ ინფორმაცია, კერძოდ:

- გვირაბის სამშენებლო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, შესაბამისი თანმიმდევრობისა და ვადების მითითებით. ამასთან, მოცემული უნდა იყოს სამშენებლო სამუშაოების გეგმა-გრაფიკი;
- ინფორმაცია მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის შესახებ;
- ობიექტების მშენებლობისთვის საჭირო სამშენებლო მასალების მოპოვებისა და სამშენებლო მასალების დამამზადებელი ობიექტების მოწყობის საჭიროების შესახებ ინფორმაცია;
- ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის სამუშაოების/გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- დაზუსტებული ინფორმაცია მოსახსნელი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოცულობისა და მისი განთავსების პირობების, ასევე ადგილ(ებ)ის შესახებ (GPS კოორდინატების მითითებით, Shp ფაილებთან ერთად);
- მშენებლობის პროცესში წარმოქმნილი ფუჭი ქანების დაზუსტებული რაოდენობა და მათი მართვის საკითხები. ამასთან, წარმოდგენილი უნდა იყოს, ფუჭი ქანების განთავსების მუდმივი/დროებითი ადგილ(ებ)ის (სანაყარო) შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია, შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტაციით (სანაყაროს ფართობისა და GPS კოორდინატების მითითებით, shp ფაილებთან ერთად). შერჩეული ტერიტორიის დეტალური აღწერა-დახასიათება. **დასაბუთებული უნდა იყოს სანაყაროების განთავსებისთვის შერჩეული ადგილის გარემოსდაცვითი და ტექნიკური უპირატესობები;**
- ამასთან აღსანიშნავია, რომ მოქმედი კანონმდებლობა, სახელმწიფო ტყის ტერიტორიაზე სანაყაროს მოწყობას არ ითვალისწინებს - რაც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ეტაპზე სანაყაროებისთვის ტერიტორი(ებ)ის შერჩევისას;
- ქანების დასაწყობების პროცესში სანაყაროს სტაბილიზაციის ღონისძიებების გატარების საჭიროების შესახებ ინფორმაცია;
- დაზუსტებული ინფორმაცია სამშენებლო ბანაკის/სამშენებლო მოედნის შესახებ, ბანაკის/მოედნის მოწყობისათვის საჭირო საპროექტო დოკუმენტაციის მითითებით. სამშენებლო ბანაკის/სამშენებლო მოედნის მოწყობის შემთხვევაში

წარმოდგენილი უნდა იყოს ასევე დაზუსტებული ადგილმდებარეობის (GPS კოორდინატების მითითებით, shp ფაილებთან ერთად), ფართობისა და განსათავსებელი ობიექტების შესახებ ინფორმაცია, გენ-გეგმისა და შესაბამისი ექსპლიკაციის მითითებით. შერჩეული ტერიტორიის დეტალური აღწერა-დახასიათება. ამასთან, დასაბუთებული უნდა იყოს ბანაკის/სამშენებლო მოედნის განთავსებისთვის შერჩეული ადგილის გარემოსდაცვითი და ტექნიკური უპირატესობები;

- სამშენებლო მოედნის/სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე (არსებობის შემთხვევაში) საწვავის შესანახი რეზერვუარის ტიპის, ტევადობისა და განთავსების პირობების შესახებ ინფორმაცია.

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:

- დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში ატმოსფერულ ჰაერზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, მათ შორის ემისიები სამშენებლო ტექნიკისა და სამშენებლო მასალების დამამზადებელი ობიექტის (არსებობის შემთხვევაში) მუშაობისას, გაბნევის ანგარიშის მითითებით. ამასთან, წარმოდგენილი უნდა იყოს ატმოსფერულ ჰაერზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი და პრევენციული ღონისძიებები ღონისძიებები;
- დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში ხმაურისა და ვიბრაციის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე და გრუნტის ხარისხზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- გეოლოგიურ და ჰიდროგეოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია, პრევენციული/შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ზედაპირული წყლის ობიექტზე, საჭიროების შემთხვევაში შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება ბიოლოგიურ გარემოზე, მათ შორის დაგეგმილი საქმიანობის სპეციფიკის (გვირაბის გაყვანა) გათვალისწინებით ყურადღება გამახვილდეს მღრღნელებზე მოსალოდნელ ზემოქმედებაზე, შემარბილებელი/პრევენციული ან/და საკომპენსაციო ღონისძიებების მითითებით;
- ლანდშაფტის ვიზუალური ცვლილებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე, ბუნებრივი რესურსების შეზღუდვაზე. ამასთან, განისაზღვროს ადამიანის ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები. მოცემული უნდა იყოს ასევე სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებების (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) შეფასება და აღნიშნული კუთხით განსახორციელებელი ღონისძიებების აღწერა;

- შესაძლო პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების შეფასება, მოსალოდნელი შედეგების შესწავლა ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით (გზმ-ის ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართული იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტი/ები, რათა გამოირიცხოს შესაძლო არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების რისკები);
- პროექტის ფარგლებში სატრანსპორტო გადაზიდვებით/სამშენებლო ტრანსპორტის გადაადგილებით გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების, მათ შორის სატრანსპორტო ნაკადებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში ნარჩენების წარმოქმნითა და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, პრევენციული ღონისძიებების მითითებით;
- დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებით მოსალოდნელი გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება;
- პროექტის განხორციელებით მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება, გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებით გამოწვეული გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების აღწერა, რომელიც განპირობებულია ავარიისა და კატასტროფის რისკების მიმართ საქმიანობის მოწყვლადობით;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა;
- დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში შემუშავებული **შემარბილებელი ღონისძიებების შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი**;
- დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში განსახორციელებელი **გარემოსდაცვითი მონიტორინგის შემაჯამებელი გეგმა** (შესაბამისი საკონტროლო წერტილების მონიტორინგის სიხშირის, მეთოდის და ა.შ მითითებით);
- გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები, რეკომენდაციები და საქმიანობის განხორციელების პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები.

6. საკითხები/შენიშვნები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზმ-ის ანგარიშში:

- სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს წერილის თანახმად, წარმოდგენილი მთლიანი 17816 კვ.მ. ფართობიდან (Shp ფაილი), „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს №299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით, 12308 კვ.მ. წარმოადგენს სახელმწიფო ტყეს. სახელმწიფო ტყის ტერიტორიაზე „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“ დებულების დამტკიცების თაობაზე საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 18 მაისის N221 დადგენილებით (თავი XIV) განსაზღვრული საქმიანობა ან მისი განკარგვა საჭიროებს შეთანხმებას სახელმწიფო ტყის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან;
- დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებისთვის ტყის სტატუსის შეწყვეტის ან განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყით სპეციალურ სარგებლობის

საჭიროების შემთხვევაში, საქმიანობის განმახორციელებელმა გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაურთოს ტყის სტატუსის შეწყვეტისთვის/განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყით სპეციალური სარგებლობისთვის საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული დოკუმენტები. ამასთან გაცნობებთ შემდეგს:

- ტყის ტერიტორიაზე საქმიანობის განხორციელებისთვის სახელმწიფო ტყის სტატუსის შეწყვეტის შემთხვევაში, გზშ-ის ანგარიშში უნდა ასახოს შემდეგი ინფორმაცია: ტყის სტატუსის შეწყვეტა რეგულირდება საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 6 ოქტომბერი №496 დადგენილების „ტყის სტატუსის მინიჭების, შეწყვეტისა და ტყის საზღვრების დადგენისა და კორექტირების/შეცვლის შესახებ დებულების დამტკიცების თაობაზე“ მიხედვით, შესაბამისად გზშ-ის მომზადების ეტაპზე წარმოდგენილი უნდა იყოს აღნიშნულ აქტში გათვალისწინებული მოთხოვნები, კერძოდ: გზშ-ის დოკუმენტი უნდა შეიცავდეს დასაბუთებას ტყის სტატუსის შეწყვეტის მიზნის, ეკონომიკური მიზანშეწონილობის, საჭიროების (მიზეზი), აუცილებლობის შესახებ, ასევე პროექტის განხორციელების ალტერნატივების შესწავლის შედეგების შესახებ (უშუალოდ ტყის ნაწილზე). ასევე ტყის ტერიტორიის ნაწილში რა სახის ინფრასტრუქტურა უნდა მოეწყოს (დეტალური აღწერა) დამატებით, დოკუმენტს თან უნდა დაერთოს საკადასტრო აზომვითი ნახაზი (ელ. ვერსია/Shp-ფაილები) და შესაბამისი მერქნული რესურსის წინასწარი აღრიცხვის მასალები, ამ დებულების დანართ №1 შესაბამისად (აღრიცხვა ხორციელდება თითოეული საკადასტრო აზომვითი ნახაზის მიხედვით) და ტყის ტერიტორიის რაოდენობის შესახებ, აგრეთვე ამავე დადგენილების მე-12 მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტის მიხედვით დოკუმენტაციას უნდა ახლდეს დასაბუთება, რომ საქმიანობის განხორციელება შეუძლებელია განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყით სპეციალური სარგებლობის ფარგლებში;
- თუ არ არის აუცილებელი ტყის სტატუსის შეწყვეტა, საქმიანობა შესაძლებელია განხორციელდეს განსაკუთრებული ტყითსარგებლობის ფარგლებში, რომელიც რეგულირდება საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 18 მაისის №221 დადგენილებით დამტკიცებული „ტყითსარგებლობის წესის“ მე-60 მუხლის მიხედვით. განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყით სპეციალური სარგებლობის უფლების მოპოვების საჭიროების შემთხვევაში საქმიანობის განმახორციელებელმა გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაურთოს განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყით სპეციალური სარგებლობისთვის საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული დოკუმენტები;
- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით მეწყერი ამჟამად სტაბილურ მდგომარეობაშია, რაც გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას. ამასთან, წარმოდგენილი იქნეს მეწყერის მოწყვეტის კიდისა და დამთავრების ადგილის შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია;
- დაზუსტებას საჭიროებს საპროექტო გვირაბზე მეწყერის შესაძლო ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია, პრევენციული ღონისძიებების მითითებით;
- რეკომენდაციები გზშ-ის ანგარიშის გეოლოგიური ნაწილისთვის:

- შესრულებული ტექნიკური ანგარიში (ნაწილი 3) იძლევა მნიშვნელოვან ინფორმაციას საპროექტო ტერიტორიის საინჟინრო-გეოლოგიური და გეოდინამიკური პირობების შესახებ. თუმცა აღსანიშნავია, რომ საჭიროა საინჟინრო-გეოლოგიურ ჭრილზე მითითებული იქნას მეწყრის ცოცვის სიბრტყის ზედაპირის ან შესუსტების ზონის სიღრმე, აღნიშნული ასევე განხილული უნდა იყოს ტექნიკური ანგარიშის ტექსტურ ნაწილშიც. ამასთანავე საინჟინრო-გეოლოგიური ჭრილების პირობით აღნიშვნებში მოცემული უნდა იყოს გვირაბის ღერძი;
- საპროექტო ტერიტორიაზე გაყვანილი ჭაბურღილებიდან ირკვევა რომ, გვირაბის ტრასის ნაწილი გადის IV და V კლასის მასივში (ცუდი და ძალიან ცუდი ხარისხი), რომელიც წარმოდგენილია დაბალი და საშუალო სიმტკიცის თიხაფიქლებით. მიუხედავად იმისა, რომ გვირაბის მშენებლობა დაგეგმილია ბურღვა-აფეთქების მეთოდის გამოყენების გარეშე, აღნიშნულ გეოლოგიურ პირობებში გვირაბის გაყვანა დაკავშირებული იქნება სხვადასხვა რისკებთან: სამთო წნევების და ტექტონიკური დამაბულობის გამო ქანების მასების ჩამოცვენა ან გამოტყორცნა, გამოსროლვა, ცალკეული ნატეხების ჩამონგრევა გვირაბის თალიდან და კედლებიდან. აქედან გამომდინარე, გვირაბის გაყვანა უნდა განხორციელდეს მოკლე მონაკვეთებად, პარალელური კაპიტალური გამაგრებით, ქვეყანაში მოქმედი სამშენებლო ნორმებისა და წესების სრული დაცვით. მშენებლობის პერიოდში, თითოეული მონაკვეთისთვის უნდა ჩატარდეს წინმსწრები დეტალური საინჟინრო-გეოლოგიური (გეოტექნიკური) კვლევები, რომელსაც მოითხოვს ქვეყანაში მოქმედი სამშენებლო ნორმები და წესები.
- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით - საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს ზემო სვანეთში ბეჩოს თემის ფარგლებში, **რაც საჭიროებს დაზუსტებას ვინაიდან ელექტრონული გადამოწმების მიხედვით საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს სოფ. ეცერის ადმინისტრაციული ერთეულის ტერიტორიაზე;**
- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით - საპროექტო ტრასიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს 500 მეტრში სოფელ ლანხვერში, **რაც ასევე საჭიროებს დაზუსტებას ვინაიდან ელექტრონული გადამოწმების მიხედვით საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს მდებარეობს სოფ. ჰებუთი (430 მ);**
- დაზუსტებას საჭიროებს პროექტის განხორციელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება ტურიზმის სექტორზე და რეგიონის ტურისტულ განვითარებაზე;
- მნიშვნელოვანია, გზმ-ის ეტაპზე დაზუსტდეს - სამშენებლო სამუშაოების დროს მოხმარებული წყლის სახეობისა და რაოდენობის, ასევე გამოყენებული წყლის მართვის საკითხები;
- სსიპ - საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოს წერილის თანახმად, წარმოდგენილი პროექტით განსაზღვრული სამუშაოები (სატრანსპორტო გვირაბი) განეკუთვნება განსაკუთრებული მნიშვნელობის ობიექტებს. საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი განსაკუთრებული მნიშვნელობის ობიექტის მშენებლობის შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული ორგანო სამინისტროს (აღნიშნული უფლებამოსილება დელეგირებულია სსიპ - საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოზე) დადებითი დასკვნის საფუძველზე. სამინისტროს (სააგენტოს) დასკვნის

საფუძველია შესაბამისი ტერიტორიის არქეოლოგიური კვლევა, რომლის ჩატარებას უზრუნველყოფს მიწის სამუშაოების განხორციელებით დაინტერესებული პირი. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, გზშ-ის მომზადების პროცესში პროექტის გავლენის ზონაში კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების გამოვლენის, აღწერისა და შედეგების შესწავლის პარალელურად, უნდა განხორციელდეს საპროექტო ტერიტორიის არქეოლოგიური კვლევა და შესაბამისი დასკვნის მოსამზადებლად, სააგენტოში წარდგენილი უნდა იყოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული დოკუმენტაცია კვლევის შედეგების შესახებ;

- გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით ადმინისტრაციული წარმოების დაწყებისთვის - გზშ-ის ანგარიშში გათვალისწინებული უნდა იქნეს სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მოთხოვნები;

- **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული საკითხების გათვალისწინების შესახებ, ერთიანი ცხრილის სახით (გვერდებისა და ქვე)თავების მითითებით).**

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ წარმოდგენილ პროექტზე, რომელიც ეხება მესტიის მუნიციპალიტეტში, ზუგდიდი-ჯვარი-მესტია-ლასდილის შიდა სახელმწიფოებრივი საავტომობილო გზის 116-ე კმ-ზე არსებულ მეწყერულ უბანზე (შავი ღელე) საავტომობილო გვირაბის მოწყობა-ექსპლუატაციას, სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიშში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზშ-ის ანგარიშში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით.